

Höga förväntningar. För att vara italiensk premiärminister har Matteo Renzi en ovanligt stark position och många hoppas på ett kraftfullt italienskt ordförandeskap.

EU:s nya ordförandeland

Kungamakaren

Italiens Matteo Renzi får en avgörande roll i EU:s maktspel.

Av Heidi Hakala

– Har Silvio Berlusconi lyckats övertyga er om att han ska göra något åt eurokrisen och Italiens problem?

Frågan ställdes till Tysklands förbundskansler Angela Merkel och Frankrikes dåvarande president Nicolas Sarkozy 2011. Ledarduon tittade på varandra och underlät sig ett menande leende som åtföljdes av skrattsalvor bland den samlade journalistkåren. Näsknappen var en tydlig signal om förtroendet för den dåvarande premiärministern.

NÄR ITALIEN OCH den nye premiärministern Matteo Renzi, 39 år, tar över EU-ordförandeskapet från Grekland den 1 juli är tonen en annan. Renzis socialdemokratiska parti, Partito democratico, segrade överlägset i det italienska EU-valet med 40,8 procent av rösterna. Han leder nu det största par-

tiet i Europaparlamentet, om man bortser från de tyska kristdemokraterna, och är en av de få europeiska regeringschefer som kommer till det europeiska rådet med en vinst i ryggen.

– Det är första gången på väldigt länge som Italien har en så stark, karismatisk, kompetent och orädd ledare – en ledare som vill ha förändring, och det snabbt, så-

F Många tunga poster

De här posterna ska tillsättas under Italiens ordförandeskap:

EU-kommissionens nya ordförande. Renzi kan få utslagsrösten som stöder eller faller huvudkandidaten, luxemburgaren Jean-Claude Juncker.

»EU:s utrikesminister«, eller Europeiska unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik.

EU-kommissionen som består av en representant från varje medlemsstat.

Ordförande för europeiska rådet. I rådet sitter medlemsstaternas stats- eller regeringschefer.

ger DN:s mångåriga Romkorrespondent Peter Loewe om Renzi.

Och självförtroende behövs. Italien ska styra EU i en tid när de EU-skeptiska partiernas protester blir alltmer högljudda och det europeiska samförståndet knakar i fogarna. Den proeuropeiska Renzis vision för det halvår långa ordförandeskapet är det motsatta: ett starkare och mer samordnat EU. »Jag ska arbeta för ett Europas Förenade stater«, uttryckte han det själv efter valet – en tillrättavisning till EU-länderna och deras ovilja att samarbeta.

Samarbete efterlyser Italien framför allt när det gäller hanteringen av de ökande flyktingströmmarna till Italien. Det är toppprioritet under ordförandeskapet. I takt med de eskalerande kriserna i norra Afrika och Syrien har nästan lika många flyktingar, närmare 50 000 personer, landstigit i Italien under årets första fem månader som under hela 2013. Italien kräver att EU ska dela på bördan.

Italiens andra huvudmål är att komma åt ungdomsarbetslösheten, som i dag ligger på fyrtio procent, och att luckra upp den åtstramningspolitik som tillämpats i EU sedan finanskrisen. För att få fart på ekonomin vill Renzi också få till stånd en flexiblare tolkning av stabilitetspakten, vilket skulle ge Italien mer tid att betala av sina skulder och få ordning på sitt budgetunderskott. Merkel säger »nein«, Francois Hollande »oui«. Om de krisande medlemsländerna ska ges ytterligare tid för att nå budgetmålen avgörs i den nya EU-kommissionen, som väljs i höst.

Det är inte bara en ny EU-kommission som ska väljas, utan också det som brukar kallas EU:s utrikesminister samt en ny ordförande för europeiska rådet. Italien tar med andra ord över ordförandeskapet i en tid av politiskt vakuüm, vilket rätt utnyttjat kan ge landet stora möjligheter att påverka. När posterna ska tillsättas riktas blickarna i högre grad mot Italien och Renzi, trots att ordförandelandets viktigaste uppgift är att leda ministerrådet.

Det här hände också efter valet 2009, då Sverige var ordförandeland och EU-parlamentet nytt. Reinfeldt fick en avgörande roll i spelet om EU:s toppjobb då han sydde ihop den nuvarande ledarduon Catherine Ashton och Herman Van Rompuy.

Förväntningarna på ordförandeskapet är stora, både nationellt och internationellt. Nu återstår att se hur långt Renzis progressiva politik kan ta Europa, och framför allt hur han hanterar utmaningarna på hemmaplan där arbetslösheten är hög, skulderna stora och korruptionen och maffians verksamhet utbredd. ■